

فرمان امام جعفر صادق(ع) بر آراستگی به «مکارم اخلاقی»

عفو هیدت علی دانشگاه فردوسی

ججت الاسلام والمسلمین محمد رضا جوهری

فرمان ودستور اهل بیت علیهم السلام را باید به کار بست و به آن عمل کرد چون فرمان های جهانی و جاویدان و جامع است. راه حل همه مشکلات جهان اسلام و ایران، بازگشت به خویشتن اسلامی شیعی است. نسخه اصلی برای درمان دردهای جامعه را باید درون گفتار اهل بیت^(ع) جست و جو کرد. امام جعفر صادق^(ع) بیش از دیگر امامان علیهم السلام فرصت پیدا کردند سنت های نبوی و حقایق دینی را زنده و ترویج کنند. «مفضل» گفته است، امام صادق علیه السلام درباره وظیفه انسان ها در «مکارم اخلاق»، و مسئولیت آنان درباره آن ها و همچنین پیراستگی از «مذام الافعال»، فرموده اند:

علیکم بمکارم الاخلاق فان الله عزوجل یحبها و ایاکم و مذام الافعال فان الله عزوجل ینغضها (الامالی شیخ صدوق، ص ۳۵۷، مجلس پنجاه وهفتم* تفصیل وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه، ج ۱۵، ص ۲۰۰ بحارالانوار، ج ۶۹، ص ۳۷۰، ج ۹۲، ص ۱۹۷) بر شما باد به آموختن و آراستگی به مکارم اخلاقی، زیرا خدای عزوجل آن ها را دوست دارد و بپرهیزید از کارهای مذوم و رذایل اخلاقی. زیرا خدای عزوجل آن ها را مبعوض می دارد و از آن ها خشمگین است. بی تردید اهل بیت علیهم السلام الگوهای عالی اخلاقی جهانی اند. امام صادق علیه السلام نیز انسان کامل مطلوب الهی و آراسته به همه مکارم اخلاقی و کارهای محبوب الهی و پیراسته از همه رذایل اخلاقی و کارهای مبعوض الهی اند. از این رو رفتار و گفتار ایشان برای همه جهانیان راهگشا و روشنگر است.

براساس این حدیث شریف، همه باید به مکارم اخلاقی روی آورند، چون خدای سبحان آن ها را دوست دارد و همه باید از رذایل اخلاقی دوری کنند، چون خداوند آن ها را زشت می داند و از آن ها خشمگین می شود. در این گفتار امام صادق علیه السلام «علیکم»، و «ایاکم»، هر دو وجود دارد. علیکم دستور و فرمان بر عمل است و لزوم عمل را می رساند و ایاکم نیز نهی و فرمان به ترک و ضرورت دوری کردن را بیان می کند.

به مکارم اخلاقی روی آورید، چون محبوب پروردگار جهانیان است و از رذایل اخلاقی و کارهای نکوهیده بپرهیزید، چون مبعوض آفریدگار است.

درون «مکارم اخلاقی»، همه ارزش ها و صفات زیبا و خوبی ها نهفته است و محبوب خداست. در رذایل اخلاقی نیز همه خصلت های ناپسند و صفات بد و شر جای دارد. خداوند مکارم اخلاقی را دوست دارد و از رذایل اخلاقی تنفر دارد. انسان ها نیز باید به مکارم اخلاقی آراسته و از رذایل اخلاقی جدا شوند. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فلسفه بعثت خویش از سوی خدا را آموزش و تمام کردن مکارم اخلاقی ذکر کرده اند، بنابر دین اسلام، آیین اخلاق است و مکتب اهل بیت علیهم السلام نیز اخلاقی است. پیروان پیامبر و امامان باید از گفتار و سیره معصومین علیهم السلام به درستی آگاهی یابند و از آنان اطاعت کنند، چون همین روش تنها راه تکامل و سعادت در دنیا و آخرت است.

جِرا: غاری که ارج و قرب دارد گذری بر تاریخچه و جایگاه غار حرا

همین که می گویند شرف المكان بالمکین، باعث می شود غاری کوچک در دل کوهی در صحرای عربستان آن چنان بزرگ و با عظمت شود که هر سال میلیون ها مسلمان خودشان را به مکه برسانند و به بالای کوهی بروند تا بدانند پیامبران کجا را برای عبادت انتخاب کرده بود. کوه نور یا جبل النور در شمال شرقی مکه است

و غار حرا (محل بعثت پیامبر اکرم^(ص)) در دل همین کوه است. فاصله کوه نور تا مسجد الحرام حدود شش کیلومتر است. این کوه که مشرف بر منا و درکنار مسیر منا ـ عرفات است، در گذشته با مکه فاصله داشت، اما اکنون به دلیل گسترش شهر مکه، داخل شهر قرار گرفته است و ساختمان های مسکونی اطرافش را گرفته اند. حتما برایتان جالب است که بدانید انتهای غار کاملاً به سوی مسجد الحرام و کعبه، و دهانه آن تقریباً به سمت بیت المقدس است. از بالای کوه نور مسجد الحرام و گلدسته ها دیده می شود. دهانه غار حرا به اندازه ای است که یک شخص با قدم متوسط می تواند از آن عبور کند و در آنجا بایستد و نماز بخواند. داخل غار از طلوع تا غروب آفتاب روشن است و از گرمای اطراف هم خبری نیست. روایت شده است که حضرت آدم^(ع) خانه کعبه را از سنگ های پنج کوه بنا کرد که یکی از آن ها کوه نور بود. پیامبر اکرم^(ص) پیش از اسلام هر سال مدتی را در آن به خلوت و عبادت می گذراند. از امام علی^(ع) نقل شده است که: «پیامبر اسلام^(ص) هر سال در غار حرا خلوت می گزید. من او را می دیدم و جز من کسی وی را نمی دید، طبق برخی گزارش ها، امام علی^(ع) و حضرت خدیجه^(ع) غذای پیامبر اکرم^(ص) را تا غار یا پایین کوه می بردند. بعضی فقهای زیارت غار حرا را از مستحبات اعمال حج ذکر کرده اند و این باعث شده است مردم به زیارت غار حرا بروند. گفته شده است که دعا در آنجا مستجاب می شود.

شادی و اندوه از نگاه اسلام

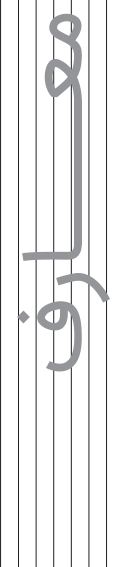

محمد حسین ایران دوست در کتاب «شادی و اندوه از نگاه اسلام» به دنبال این است که ماهیت شادی و اندوه در قرآن و روایات را برای مخاطب آشکار کند و به این پرسش که شادی و اندوه، دو نیاز روحی و فطری، در اسلام از چه جایگاهی برخوردارند، پاسخ بدهد. در این اثر عوامل ایجاد این دو حس از نگاه اسلام تبیین شده است و ملاک های دینی در تمایز میان انواع شادی و اندوه ممدوح و مذموم نیز جمع آوری و نمونه هایی از روش های شناختی و رفتاری پیامبر اعظم^(ص) و امامان معصوم^(ع) در ایجاد شادی ممدوح نیز بیان شده است. این کتاب در ۱۵۶ صفحه به صورت نسخه الکترونیکی در دسترس است و در سایت «کتابراه» قابلیت دانلود و خرید دارد.

اشنبه
۱۹ بهمن ۱۳۹۱
شماره ۳۷۴

۱۴

و از نشانه های او اینکه همسرانی از جنس خودتان برای شما آفرید

تادرکنار آنان آرامش یابید...

سوره روم، آیه ۲۱
ترجمه آیت مکارم شیرازی

ساحل کریمی

شادبودن و آرامش خاطر یکی از نیازهای مبرم زندگی بشر است. دست اندازهای گوناگون زندگی و فرازونشیب هایی که در زندگی روزمره ایجاد می شود، گاهی انرژی انسان را به بدترین شکل ممکن تحت شعاع قرار می دهد. بنابراین شادبودن و بسترسازی برای داشتن جامعه ای شاد می تواند انسان ها و جامعه را از بروز ناملایمات به بهترین شکل ممکن عبور دهد. حجت الاسلام والمسلمین مهدی مسائلی، کارشناس دینی و استاد آسیب شناسی حوزه علمیه، در گفت وگو با شهرآرا شادی از منظر اسلام و آموژه های نبوی را خاطرنشان کرده است تا الگویی ناب از شادی حلال منطبق بر وضع کنونی روزگار حاضر داشته باشیم.

● نگاه و رویکرد اسلام به مقوله

شادبودن و شادی کردن چیست و آیا بین نوع شادی کردن در دنیا ی امروز با شادی در دوره حیات پیامبر اکرم^(ص) تفاوتی وجود دارد؟

دین اسلام شادی کردن را برای یک یک انسان ها واجب می داند. زیرا روح بیمار، جسم را بیمار می کند و انگیزه حرکت های اجتماعی و خدمت به خلق و خالق را می گیرد. موضوع مهم در این باره این است که در طول زمان سنت های اجتماعی متصل می شوند. بنابراین نباید انتظار داشته باشیم شادی امروز دنیا ی ما مطابق شادی ای باشد که در چهارده قرن گذشته در جامعه آن روز وجود داشته است. البته باید به نکته ظریفی در این موضوع اشاره کرد و آن حفظ روح شادی است که اسلام بر آن تأکید کرده است.

نوع شادی مهم است؛ باید به گونه ای باشد که انسان از یاد خدا غافل نشود و زمینه را برای ارتکاب گناه و معصیت باز نکند

● برای حفظ روح شادمانی و نشاط چه موضوع هایی باید در رأس اجرا و انجام قرار بگیرد؟

روح شادی و نشاطی که در زمان پیامبر اکرم^(ص) حاکم بوده، در این دوران و در همه دوران ها اجراشدنی است. حفظ حرمت دیگران، تلاش برای شادکردن افراد جامعه و خانواده های ضعیف از لحاظ مالی و معیشتی و شادی در مراسم هایی که به تشکیل خانواده یا حفظ بنیان خانواده مثل عقد و عروسی می انجامد، از جمله اجزای مهم روح شادی هستند که در چهارده قرن پیش و اکنون به یک شکل تأثیرگذارند. اگر شادی روحی و روانی افراد جامعه با ایجاد آرامش برقرار شود، بی گمان این شادی به شکل درست در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی آن ها تسری می یابد و عوایدش را به بهترین شکل ممکن نشان می دهد. برخی شادی ها در زمان پیامبر اکرم^(ص) امضا شده و تأیید شده اند، مثل برگزاری جشن عقد و عروسی و برگزاری جشن های فرهنگی و اجتماعی با حضور مردم جامعه.

● شادی حلال به چه معناست؟

شادی حلال چند معنا دارد. اولین معنای مهم آن شادی ای است که انسان مرتکب گناه نشود. دوم شادی کردن بدون هتک حرمت دیگران یا تجاوز به حریم شخصی افراد است. گزاره های شادی کردن در دوران ما با دوران زندگی پیامبر اکرم^(ص) تفاوت کرده، اما اصول آن ها به قوت خود باقی است. گزاره هایی که دارای خصوصیات مثبت هستند، می توانند در جامعه بزرگ امروز اجرا و محقق شوند. در زمان حیات پیامبر اکرم^(ص) نوع موسیقی نسبت به آنچه امروز داریم، بسیار متفاوت بوده است. چون قرار است به سمت تحجر نرویم، باید روح شادابی و نشاط را به صورتی در جامعه پیاده کنیم و به منصف ظهور برسانیم که موسیقی هایی که در مراسم شاد به کار گرفته می شود، به فراموشی یاد خدا

گرامی ترین شما نزد خداوند، کسی است که بیشتر به همسر خود احترام بگذارد.

امام محمد باقر^(ع)
وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۵۸، ج ۶

کارها و فعالیت ها در نهاد خانواده می توان جاری و ساری کرد. اگر در نهاد خانواده درون گرایی وجود داشته باشد، یعنی اعضای خانواده رسالتشان را در شادکردن دیگر اعضا بدانند، بی گمان خانواده ای شاد خواهیم داشت که اعضای در کانون خانواده شادی حلال می آفرینند. در ایران با فرهنگ سازی، در سوگواری پیشرفت کرده ایم، اما در تحقق شادی اسلامی متأسفانه عملکرد بسیار ضعیفی داشته ایم. از این رو به نظر می رسد توان تبلیغ دینی باید بر هسته شادی آفرینی در خانواده و جامعه تمرکز کند تا تجلی و ظهور شادی مذهبی را در خانواده ها شاهد باشیم. زیرا بروز شادی در خانواده به راهی شدن انسان شاد در جامعه بزرگ تر منجر می شود و او می تواند افراد نزدیک به خود را نیز شاد کند و شادی آفرین جامعه باشد.

احکام کلی ازدواج

۱	برای ازدواج باید صیغه مخصوص آن خوانده شود و فقط علاقه و رضایت دختر و پسر کافی نیست.	۲	اگر یک حرف از صیغه ازدواج غلط خوانده شود و معنای آن عوض شود، عقد باطل است.
۳	صیغه ازدواج را اگر خود زن و مرد هم بخوانند، صحیح است، اما به شرط رعایت ترتیب صیغه.	۴	ازدواج با همه افرادی که محرم انسان هستند، حرام است (محرمیت از طریق نسبت، ازدواج یا شیرخوردن).
۵	کسی که عقد را می خواند، چه برای خود و چه برای دیگری، باید عاقل و بالغ باشد.	۶	وجود برخی عیب ها باعث باطل شدن عقد می شود.
۷	رضایت کامل زن و مرد شرط صحت عقد است و اگر هر کدام مجبور باشند، عقد درست نیست، مگر اینکه پس از ازدواج راضی شوند.	۸	دختری باکره که به بلوغ رسیده است و مصلحت خود را تشخیص می دهد، باید برای ازدواج از پدر یا جد پدری اجازه بگیرد.

نزول رحمت الهی

یکی از زمان های مهم نزول رحمت از دید پیامبر اکرم^(ص)

به دست آوردن آن ها گام بردارد و تلاش کند. ازدواج یکی از سنت های نیکوی دین اسلام است که به واسطه آن آرامش و دوستی بین قلب ها ایجاد می شود. زمان خواندن خطبه عقد از لحظه هایی است که خداوند آن را بسیار محترم شمرده و حتی نقل شده است که در آن زمان دعا های بسیاری مستجاب می شود. پیامبر خدا^(ص) در این باره می فرمایند: «درهای رحمت آسمان در چهار وقت گشوده می شود: اول در هنگام بارش باران، دوم در زمانی که فرزند به چهره پدر و مادرش می نگرد، سوم هنگام گشوده شدن در کعبه و چهارم هنگام برپایی مراسم عقد و عروسی» (بحارالانوار، ج ۱۰۳، ص ۲۲۱).

چه خوب است که با در نظر گرفتن قدر و جایگاه ویژه این زمان، به یاد همه کسانی باشیم که به دعای مسلمان دیگری در حق خود احتیاج دارند و بدانیم که جایگاه و مقام همسری ویژه است. با رعایت الزام ها و آمادگی های لازم فردی، با ازدواج خانواده ای شاد و بدون آسیب تشکیل بدیم.